

prediking van Datheen en Carparus van den Heere gehoord werd; waar de Gereformeerde kerken in Synode bijeenkwamen; waar Gomarus en Walaëus hunne collegiën gaven aan de doorluchtige scholen, opende ook nu met vreugde voor ons hare poorten.

En houdt ook thans de epigoon van den Arminiaan de geestes-kinderen van Calvijn buiten het kerkgebouw, in de welbekende „Schuttershof” vonden de Gereformeerden een goede plaatse van samenkomst en verbeidde de saamgestroomde schare met ongeduld het oogenblik, waarop de redenaar, Dr. Kuyper, zou optreden.

„Tweeërlei vaderland” was het woord, dat de hoogleeraar ter kenschetsing zijner redevoering koos.

Ziehier wat we in hoofdzaak te hooren kregen:

Ofschoon, zegt de Redenaar, thans niet optredend als Bedienaar van het Woord, wensch ik toch de bezieling voor mijne toespraak te ontleenen aan een Schriftwoord, n. l. aan Hebr. XI: 7—16.

In den naam des Heeren bijeengekomen, zijn wij hier niet alleen als zonen van Nederland, maar wenkt ons ook de eere, kinderen des Koninkrijks te zijn, te hebben tweeërlei vaderland; te leven als tweeërlei volk; en dat onder tweeërlei koning; te hebben een aardschen vader en onzen Vader in den hemelen; een eerste geboorte en een tweede geboorte; een eigen thuis en een eeuwig Vaderhuis. Na het Paradijs is er tusschen de roeping, die dit tweeërlei vaderland meëbrengt, botsing en strijd; nu voor 't aardsche vaderland een vergeten van het hemelsche; dan een dweepziek droomen van een hooger vaderland dat de plichten, die het aardsche van ons eischt, verwaarloost. Aan die tweespalt dankt de V. U. haar bestaan; daarom wijs ik u op dat tweeërlei vaderland, als: Beide door Gods genade geschonken; door onze schuld in botsing gekomen; bij die botsing beide naar Gods Woord te waardeeren.

I. Beide door Gods genade geschonken.

Ook 't bezit van 't aardsche vaderland een geschenk van loutere genade; d. i. van de gemeene genade. Bij Babels torenbouw ontvingen we, tegen onzen wil, deze gifte der gemeene genade en daarmede dien schat van zedelijke krachten, n. l. geestdrift voor het vaderland, heldenmoed, onderlinge verknochtheid van den landaard. Juist om dien goddelijken oorsprong is bij elk volk de vaderlandsliefde heilig, en landverraad een helsche gruwel. Niet aan onze verdorven natuur danken wij het vuur in onze borst voor Vorst en vaderland, maar aan Gods genade. De mensch, integendeel, wil die genadegifte weêr verderven.

Geen vrije natiën, maar één toren als eertijds Babel, dat roepen de wereldrijken bij Daniël in de dierengestalten. Op 't graf der natiën één rijk van geweld, zeggen Cyrus, Alexander, Caesar en Napoleon; geen vaderlander, maar wereldburger is de woeste